

Razbijen Bosanski Lanac Sverca

Author: [Antonio Prlenda](#)

UN razotkrila umesanost bosanske aviokompanije u sverc ljudi.

Bosanska nacionalna aviokompanija suocena je sa optuzbama UN da pomaze sverc ilegalnih imigranata.

Misija Ujedinjenih nacija u Bosni i Hercegovini, UNMBiH, koja pomaze i nadgleda rad lokalne policije i drzavne carinske sluzbe, optuzila je proslog meseca Air Bosnu da je uvela letove za Tuzlu, grad u severnoj Bosni, da bi pomogla putnicima iz Istambula - uglavnom Kurdima iz Turske - da izbegnu carinske provere na sarajevskom aerodromu.

Optuzbe su se vremenski poklopile sa objavljivanjem izvestaja finansijske policije koji su upozorili na neobicajeno visok procenat refundiranja neupotrebljenih povratnih karti, koje su Turci obavezni da kupe pre ulaska na teritoriju Bosne.

Zvanicnici Air Bosne zustro poricu optuzbe i tvrde da je u pitanju "zavera Zapada" protiv njih.

"Nismo uradili nista ilegalno", kaze Omer Kulic, direktor Air Bosne. "Uveli smo letove za Tuzlu kao odgovor na zahteve trzista. Ako je problem sto se putnici ne vracaju, onda se sigurno isto desava i sa turskim aviokompanijama. Oni imaju letove triput nedeljno, kao i mi".

U medjuvremenu, Federalni odsek za civilne letove, FED CAD, obustavio je dozvole Air Bosni za letove iz Istambula do Sarajeva na aerodromu u Tuzli.

Direktor FED CAD-a Amadeo Mandic izjavio je da obustava ovih letova ima za cilj da ucvrsti dogovore Bosne i Turske o letovima civilnih aviokompanija.

"Ispravili smo gresku koju smo pocinili kad smo dopustili letovima Air Bosne da slecu u Tuzlu, jer u medjudrzavnim dogovorima nije bilo pomena o koriscenju bilo kojeg aerodroma sem sarajevskog", kaze Mandic.

Air Bosna je osnovana posle rata uz punu podrsku muslimanske nacionalisticke stranke SDA. Zaposljava oko 100 ljudi i koristi stare ukrajinske Yak-42D avione. Njihovi letovi uglavnom povezuju Sarajevo sa Turskom, Nemackom, Svedskom i drugim zemljama.

"Do ukidanja letova doslo je tek kad je sef misije UN za Bosnu, Zal Pol Klajn, pitao ministra BiH za transport zasto letovi za Tuzlu nisu ukinuti s obzirom da pomazu ilegalnu imigraciju", kaze portparol UNMBiH-a Stefo Lehman u intervjuu za IWPR. Neki lokalni i zapadni strucnjaci veruju da su zvanicnici reagovali samo zbog pritiska medjunarodne zajednice.

Lehmann kaze da je posle zabrane sletanja u Tuzlu broj mesecnih putnika iz Turske u Bosnu pao sa 1.500, pocetkom godine, na samo 398 u avgustu. Ovi brojevi potvrđuju da je ovom zabranom uspesno prekinut jedan od kanala za prebacivanje ilegalnih imigranata iz Azije i istocne Evrope ka Zapadu.

Po podacima carinske sluzbe, prošle godine je u Bosnu kroz sarajevski aerodrom uslo 14.083 turskih državljana, dok je samo njih 4.117 izaslo.

Buduci da je Bosna jedna od retkih zemalja u koju Turci mogu da udju bez vize, eksperti pretpostavljaju da se sarajevski aerodrom koristio kao stanica ka Zapadu za ilegalne imigrante. Slicna se desavalo i sa Irancima, pre nego sto im je BiH uvela vize.

Sverc ilegalnih imigranata je postao ozbiljan problem za BiH u poslednje dve godine. Zapadne vlade se zale da je veliki broj imigranata zloupotrebio slabe i ratom narusene bosanske granice da se uvuce u Evropu.

Izmedju jula 2000. i aprila 2001.godine, hrvatska policija je sa severozapadnog bosanskog granicnog prelaza Izacic, vratila cak 6.770 ilegalnih imigranata. Od tog broja, 3.583 su bili Iranci, 1.764 Turci, 84 Indijci, 83 Tunizani i 46 Bangladesani.

Od pocetka 2000, misija UN u Bosni je pomagla u obuci carinske sluzbe u pokusaju da se unisti svercerski reket, povezan sa organizovanim kriminalom. Carinska sluzba sada kontrolise oko 70 odsto granica BiH.

Prvi granicni prelaz koji je dosao pod kontrolu carinske sluzbe bio je i aerodrom u Sarajevu, ali kontrola aerodroma u Tuzli, Mostaru i Banja Luci jos nije uspostavljena.

Zbog ovoga je odluka Air Bosne da uvede Tuzlu kao stanicu u svojim regularnim letovima Istambul-Sarajevo izazvala sumnju. Tuzla se nalazi na samo 120 kilometara severno od Sarajeva.

Optuzbe protiv Air Bosne su postale ozbiljnije kada je finansijska policija otkrila da Air Bosna refundira veliki broj povratnih karata. Zvanicnici UN tvrde da sverceri uzimaju neiskoriscene povratne karte od imigranata po dolasku u Bosnu, i da onda traze povracaj novca u Istanbulu. Ovo je moguće jer vecina karata nema upisana imena putnika. Air Bosna tvrdi da je to "uobicajena praksa" sirom sveta. Tokom protekle dve godine, ova firma je potrosila preko 2,7 miliona nemackih maraka na refundiranje neiskoriscenih povratnih karata. Ove godine su prodali 5.000 karata, od kojih je za cak 70 posto zahtevan povracaj novca.

Menzeri Air Bosne tvrde da je ceo skandal namestaljka medjunarodne zajednice koja, kako oni tvrde, pokusava da obezbedi bolji profit za zapadne firme koje lete u BiH. Zvanicnici kompanije tvrde da su zapadne diplomate posebno zainteresovane za vazdusni saobraćaj ka Sarajevu, zbog velikog broja medjunarodnih zvanicnika koji dolaze u BiH.

"Sve ugledne evropske aviokompanije ostvaruju profit na nasem trzistu", kaze Sefkija Cekic, clan upravnog odbora Air Bosne. "Svakog dana, prodaju se avionske karte u vrednosti od 200.000 nemackih maraka, a nasa firma tu ucestvuje sa samo deset odsto. Sve ostalo ide van zemlje."

Zvanicnici Air Bosne su odlucni u svojoj odbrani. Direktor Omer Kulic je krajem avgusta izjavio da ce kompanija uskoro unajmiti nezavisnog inspektora da pripremi "istinitiji" izvestaj o radu Air Bosne od njenog osnivanja do danas.

Antonio Prlenda je reporter i vojni strucnjak sarajevskog dnevnika "Oslobodjenje".

Location: Turkey
Iraqi Kurdistan

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/razbijen-bosanski-lanac-sverca>